

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

A kiadóhivatal vezetője:
Réthy László.

Iparosaink kiképzése.

Makó, aug. 2.

Nálunk gyakori a panasz, hogy sok az iparos, nagy a verseny s alig van a kisiparosnak tere a megélhetésre. Tény azonban, hogy nálunk nehéz a kisiparos sorsa, de az is tény, hogy helyzetüket nem számuk nagysága okozza, mert az ország még jóval több iparosnak is tudni fog tisztességes megélhetést biztosítani, hanem igen is a baj abban gyökerezett, hogy más nemzetek fejlődöttebb iparával szemben sikerrel nem vehette volna fel a versenyt. Nekünk a legújabb időkig alig voltak szak-képzett ipari munkásaink. Sőt iparosaink műveltsége még nem rég is alig terjedt tovább a köteleselem iskolai műveltségénél.

Csak az újabb időben fordítottak nagyobb gondot iparosaink kiképzésére. S ennek a javára kell tudnunk, hogy a magyar ipar az utolsó időben nagyobb lendületet vett. De még mindig szorít benünk az importált termékek sokasága s sok tekintetben indokolatlan az iparosok felajdulása, ha mégis a külföldi portékát vesszük és nem a hazait. Miért? Azért, mert nem egy iparcikk van, melyet hazai iparosaink nem tudnak előállítani, vagy ha tudják, messze mögötte áll a külföldinek.

S hogy az ezen téren mutatkozó hiányokon segítsünk, országszerte megindult a mozgalom iparkiallitásokat rendezni s éppen az utóbbi években több helyütt rendeztek ilyeneket.

Ha ezen országos mozgalmakat és törekvéseket bíráljuk, úgy tűnik nek azok elő, mint egy nagy épület emeletnek szüntelen és megfeszített erővel való tatarozása. Folyton javítjuk, foltozzuk az emeletet; nagy és elismerésre méltó igyekezettel azon vagyunk, hogy nagy épületünk emeleti szépek legyenek, tartósak, csinosak és versenyképesek. De minden igyekezetünk dacára folytonosan azt vesszük észre, hogy nem bírjuk a külföldet teljességgel elérni, nem bírunk a nyugat művelt iparállamokkal lépést tartani, még kevésbé azokat tulszárnyalni. Hol van hát a hiba? Mi tevők legyünk? A hiba ott van, hogy rozoga alapra emeljük a falakat. Iparéletünk fundamentuma inog, ezt kell elsősorban megerősíteni s merjük állítani, hogy amíg ezen nem segítünk, a forszirozott iparkiallitásokkal sem fogunk célt érni.

Melyek hát iparéletünk fundamentumai? Feleletünk egy szó: *iparostanoncaink*. Ezeket kell nevelni, jobban mondva ezekből kell nevelnünk olyan iparosnemzedéket, mely a műveltség összes kellékeivel lépjen ki az életbe, ismerje a külföldet és legyen széles látóköre. Százával ismerjük azon iparosok számát, akiknél meg van a szorgalom és igyekezet, de hiányos műveltségük miatt fogva nem bírnak érvényesülni. A száz közül csak egy példát.

Állítólag híres a szegedi hal-bicska! Hát híresnek híres, de meddig terjed a híre? Ne kutasuk; messze állunk mi még Scheffeldtől és Szollingentől. Álljunk szóba egy magyar késmesterrel és válsunk szót egy iparos társával, nyomban látni fogjuk a nagy különbséget. Az angol művelt, tanult, világlátott nagy üzleti összeköttetésekkel bíró iparos, amit alapképzettségének köszönhet. A miénk nagy részének látóköre pedig az ipartársulatokon túl nem terjed.

Iparosainkat nevelni kell tehát előbb, enélkül nem érünk célt, még ha százával is rendezünk iparkiallitásokat, mert önálló fel-fogásra és kompozícióra a tanulatlan elme nem jön soha.

Nem lehet célunk e helyütt az iparosnevelés vezérelveit előadni, csak arra kívántunk arra rámutatni, hogy iparunk felvirágzását nem fogjuk mindaddig elérni, míg népünk lelkében meg nem gyökerezik az a meggyőződés, hogy egy iparosnak, ki a mai világban boldogulni akar, többet kell tudni az írás és olvasásnál.

A Maros-fürdő.

Amik hiányzanak.

Hosszas vajadás után, akár a Luca-széke, elkészült a Maros-fürdő. S ha nem tolonganak is benne a fürdőzők, mégis akad naponkint, aki kéjesen engedi át magát az iszaptól szürke víznek. Egyszóval fürdenek az új fürdőben. S remélhetőleg még többen fürdőnének s nem engednék tönkre menni a fürdőbérlet, ha a város mint fürdőtulajdonos egy kis körültekintéssel még pótolna néhány olyan hiányt, ami okvetlenül szükséges.

Például járhatóvá tenni a fürdőhöz vezető kocsiutat, amely a mostani állapotában majdnem járhatatlan. Girbe-görbe fák között hepe-

hupás sáros iszapban kintódnak a bérkocsisok elsőrendű telivérjei s ugyancsak beleizzadnak, mire a tett helyére érnek.

Persze a városnál azt nem értik meg olyan egyszerre, hogy ebből kicsoda kára van a puklikumnak. Hát az, hogy a mostani uton nem 2 koronáért viszi le a fürdőzőt a kocsi, mint hajdan, hanem 4-5 koronáért. Vagy ez nem baj?

Lehet, hogy az így gondolkozó városnak igaz van. Hadd éljenek egyszer jól a bérkocsisok is. A másik fontos és szarvas hiba, hogy nincsen a fürdőházban telefon, ami még a rossz, sokat szidott Báló-féleben is volt.

Tegyük fel, hogy valami szerencsétlenség történik s hirtelen orvosra vagy egyéb segítségre volna szükség. Ahol nagy tömeg van, ahol gyerekek vannak s ahol nagy víz van, ilyesmire mindig el kell készülni.

Abszurdum tehát, hogy egy ilyen távolesó hely teljesen el legyen zárva a várossal való gyors érintkezéstől. Mert az az egy szál rendőr nem sokat ér, még ha még akkora sip van is a dolmányában.

Panaszkodnak a dinnyések.

Felforr a dinnye.

Előre látható volt, hogy a főkapitány piacrendezési rendelete nem fogja mindenki guszpusát teljes mértékben kielégíteni. Szinte vártuk, mikor hallatszanak majd panaszkodó hangok a rendelet ellen.

Ma végre beérkezett az első panaszos deputáció. A dinnyeárosok jöttek s adták elő méltánylandó kifogásaikat. Már jártak panaszukkal a főkapitánynál is, aki azonban a tanácshoz utasította őket panaszukkal. Mivel, ugylátszik, a dinnyekofák ismerik a tanácshoz benyújtott kérvények szokásos szomorú sorsát, eljöttek előbb hozzánk is, hogy tegyék szavá ügyüket. Mi szívesen megtesszük, azonban valami vérmes reményeket nem táplálunk ügyük kedvező elintézése iránt. Ezt már tapasztalatból mondjuk.

Ami most a dolog érdemi részét illeti, a dinnyeárosok nincsenek megelégedve a részükre kijelölt helylyel. Régen a Bakos-sétány lombos fái alatt árultak, most pedig kitette őket a főkapitány a

színház és a püspökkert elé a napra, ahol egy talpalatnyi árnyas hely sincs. Nem a saját személyüket féltik a naptól és a hőségtől, hanem a dinnyét, amely a napon állva csakhamar romlásnak indul. A romlott dinnye pedig nemcsak az eladóra nevezetesen veszteség, hanem a vevő egészségét is igen komolyan fenyegeti.

A panaszt a mi részünkről is teljesen indokoltnak tartjuk s a panaszolt intézkedést már csak azért is megváltoztatandónak véljük, mert csak nem kényszerítheti az elárúsítókat közegészségügyi kihágásba — maga a hatóság. Pedig romlott ételek árusítása kihágást képez.

Mit szólna ehhez az ide érkezendő trónörökös, ha — megtudná?

A községi bíró és az akasztott ember.

Egy kis közigazgatási furcsaság az asszony miatt.

Mulatságos dolgokból sokszor tragédiák keletkeznek, de az a mulatságos dolog, a melynek egy része Gy. községben, más része K. községben játszódott le, most pedig záradékul a közigazgatási hatóságoknál fejezik be a körülötte felgyülemlt aktát, nem annyira tragédiát idézett elő, mint azt, hogy komoly, hivatalbeli emberek török a fejüket rajta, hogy miképp tegyenek igazságot.

Szárason: kezdődik a dolog ott, hogy két K. bel asszony elment a falu határába füvet szedni. A falu határában vonul végig egy erdő. Ennek az erdőnek egy része Gy. községé, a másik része K. é. A két asszony szedte napnyugvásig a füvet, amikor az egyik már megunt. Azt mondta a másiknak, hogy menjenek már haza. A másik asszonynak még kedve volt füvet szedni, nem akart mozdulni. Amaz egyre törte fejét, mivel csalhatná haza a másikat. Egyszer elkialtja magát.

— Hé, Trézi! Amott az erdő szélén akasztott ember lóg a fáron!

A két asszony, különösen, aki sehogyan sem akart hazamenni, rémülten futott a falu felé.

Estére egyszeriben teli lett a falu a hírrel, hogy az erdő szélén egy ember felakasztotta magát. Legott összejöttek a falu vénei. K. község minden böles férfianak szöget ütött a fejébe, hogy miként távolítsák el az akasztott embert. Egyszer csak kiböki az egyik:

ÉRTESITEM

mentes pálinkák, valamint

a tisztelt KERESKEDŐ, VENDÉGLŐS és ITALMÉRŐ urakat, hogy mindenféle minőségű, közönséges és finom tiszta szesz-rumok és tea-rumok és mindenféle liquörök legelőnyösebb beszerzési forrása

Iritz Sámuel özv. cégnél M A K Ó.

— Az erdőnek az a része, amelyiknél az asszonyok a füvet szedték, Gy. . . . községé. Tehát gondoskodják tovább a dologról a szomszéd község.

Az esteben lovas küldönc indult Gy.-be. Bezörgött a bíró lakásán: — Bíró ur, az erdőszélen akasztott ember lóg! Vágassák le.

A Gy.-beliek átvették a további tanácskozás után szerepét. És a lovasküldöncök váltották egymást, úgy nyargalásztak, mintha háboruban vinnének hadvezéri parancsokat.

Am a kérdés sehogyan sem dőlt el, hogy ki tartozik hát levágnani az akasztott embert a fáról, a gy-i bíró-e vagy pedig a k-beli?

Ezek az utóbbiak aztán bátor tervre határozták magukat. Kiküldték saját kobelükből Barócsi Gyulát, Barócsi Gyula okos ember, bátor ember, gondolták, majd elvégzi a dolgot okosan, közmegegyezésre.

Barócsi Gyula másnap reggel kocsiira kelvén megállt a gy-i bíró háza előtt. Elővette minden ékesszólását és sikerült neki bizonyítani hogy a kötelesség Gy. községet illeti az akasztott ember levágását és eltakarítását illetőleg.

A bíró kénytelen-kelletlen, nagy készülődéssel befogadott, maga mellé vette az esküdteket, meg a kisbírókat, mentek az erdőszélre, keresték az akasztott emkert, de az mintha eltűnt volna, míg róla vitatkoztak. Nem volt se égen, se földön, de még csak az ágon se.

Bőszusan távoztak haza a gy-i beliek és főlészámította a bíró a küldetési díjat. Igen ám, de a község ezt a főlészámítást nem akceptálta, azt mondván, hogy miután K. község ültette föl a bírót, fizesse ez a kiszállási díjat, vagy pedig fizesse Barócsi Gyula.

Ebben a kérdésben is addig irásztak, addig vitatkoztak, míg aztán felküldték elbírálás végett az ügyet a megyei hatóságnak.

Itt mondják meg, hogy az akasztott ember miatt, aki nem is volt, illeti-e kiszállási díj Gy. község bíróját és ha illeti, kitartozik azt megfizetni?

Megzavart imádság.

Lengyel zsidók Bártfán.

Bártfa fűrdőt már évek óta nagy számban keresik fel a kátfános lengyelzsidók és rabbimuk, akik között ugynevezett csodarabbik is akadnak. A rabbinusok részére rendszeren 5-6 szobás lakást szoktak bérebeadni az egyes villákban, nemcsak azért, mert a jámbor hívők itt szokták őket felkeresni, hanem, mert rendszeren itt szokták végezni a mindennapi istentiszteleteiket is.

Ez az istentisztelet azonban olyan zajos és hangos, hogy a jámbor zsidóknak a napokban meggyűlt a bajuk a fűrdőigazgató-sággal, sőt a fűrdőbiztossal is konfliktusba keveredtek. A fűrdővendégei ugyanis panaszt tettek dr. Glück fűrdőigazgatónál, hogy a lengyelzsidók hangos istentisztelete miatt nem tudnak aludni. A fűrdőigazgató, aki rendkívül türelmes ember, szerdán reggel a fűrdő kertészeivel átüzent az imádkozó zsidóknak, hogy csendesebben végezzék imádkozásukat, mert a hangos istentisztelettel zavarják a más vallású lakók nyugalma. Az imádkozó zsidók azonban azt üzenték vissza, hogy nekik a fűrdőigazgató nem parancsol, ők úgy dicsérik az istent, ahogy akarják.

A fűrdőigazgató erre dr. Szakmáry Géza főlészolgabíróhoz, a fűrdőbiztoshoz fordult, aki a

rabbinusokat felvilágosította, hogy vallási dolgaikba nem akar beavatkozni, de a fűrdővendégek állandóan panaszoknak, hogy hangos imádkozásukkal zavarják nyugalmaikat és kérik erélyes közbelépését.

A lengyelzsidók gyülekezete nagy méltatlankodással tárgyalta a fűrdőbiztos kijelentését és valósággal megbotránkoztak azon, hogy dr. Glück fűrdőigazgató zsidó léteire képes volt őket csendhárítással vádolt zsidókra, azonban figyelmeztette őket, hogy az eset ismétlődése esetén a bírság kirovásától sem fog tartózkodni.

Dr. Szakmáry fűrdőbiztos a legnagyobb pártatlansággal tárgyalta a lengyelzsidók ügyét. Bírságot nem rótt ki a csendhárítással vádolt zsidókra, azonban figyelmeztette őket, hogy az eset ismétlődése esetén a bírság kirovásától sem fog tartózkodni.

Az ügy Bártfárdőben meglehetősen nagy hullámokat vert fel. A lengyelzsidók nagyon felháborodtak az igazgatóság és a fűrdőbiztos eljárásán, viszont a fűrdőközönség meglepődéssel vette azt tudomásul.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Aug. 3. Szomb. Római kat. Lig. Alfonz Gör. kath. Jul. 20. Illés p. Napkél 4 óra 39 perckor, nyugszik 7 óra 32 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Meleg idő várható, elvéve csapadék. Sürgönyprognózis: meleg, zivaraok. Déli hőmérséklet: 28.6 Celsius.

— **Justh Gyula Tornán.** Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke ma, pénteken reggel Riminiből, ahol karlsbadi kurájának befejeztével mintegy tíz napot töltött, visszaérkezett Budapestre. Justh még a mai nap folyamán tovább utazott tornyai birtokára.

— **A központi választmány ülése.** Makóváros központi választmánya ma délelőtt Gera Sámuel városi főjegyző elnöke alatt ülést tartott, mely alkalommal a főlészólások iránt hozott közszemlére való kitétel határidejét e hó 4 től e hó 14-ig meghosszabbította.

— **A tüzoltók és a hadgyakorlat.** A katonai parancsnokság, mint megirtuk, megkereste Makóváros hatóságát, hogy a hadgyakorlatok idejére tüzoltói készenlétről gondoskodják. A katonai parancsnokság megkeresése alapján Rákossy Gyula rendőrkapitány előterjesztést tett Makóváros ma tanácsülésén, hogy szeptember hó elsejétől szeptember hó 15-ig az önkéntes tüzoltókból 6 hívassék be 2 korona napitij mellett állandó szolgálatra. A tanács elfogadta a rendőrkapitány előterjesztését.

— **A fűrdőruhák fertőtlenítése.** Tagadhatatlan dolog, hogy a kellően nem fertőtlenített fűrdőruhák több esetben ragályos bőrbetegségek terjesztői. Ez a körülmény arra indította Rákossy Gyula rendőrkapitányt, hogy ma előterjesztést tett a marosi közfűrdő ruháinak gőzferőtlenítése iránt.

— **Adományozás.** Raffay Antal 4 koronát adományozott az épülő új zsidó templom céljaira, melyért a hitközség elöljárósága ez uton mond köszönetet.

— **A szalmapiac rendbehózása.** Megemlékeztünk arról, hogy Rá-

kossy Gyula rendőrkapitány előterjesztést tett a városi tanácsnál a hadgyakorlatok idejére a Dmke palota előtt levő szalmapiac rendbehózása iránt. A városi tanács az előterjesztés alapján Németh Andor városi főmérnököt bizta meg, hogy a tér rendbehózása iránt tegyen javaslatot.

— **A vadászati jogbérlok figyelmébe.** Az 1883 évi XX. tc. valamint a 1926-911 számú földmivelésügyi miniszternek kiadott körrendelete alapján figyelmezteti a rendőrhótság mindazon vadászati jogbérlokot, akik a területükön vadórt, vadászati felügyelőt alkalmaznak, hogy azoknak pontos nevét, lakóhelyét a rendőrhókapitányi hivatalnál legkésőbb e hó 10-ig jelentsek be. Mulasztás esetén az illetőket szigorúan büntetik. Megjegyzendő, hogy vadórnak erkölcsileg kifogástalan, megbízható, irni, olvasni tudó s leginkább vadóri teendők ismeretével bíró egyén alkalmazható.

— **A Deák Ferenc-utca kikövezése.** Ismeretes, hogy nagyobb esőzések alkalmával a Deák Ferenc-utca déli oldalát a víz elborítja és az ilyenkor napokon át sáros. Ezt Rákossy Gyula rendőrkapitány meg akarja szüntetni, ezért indítványt adott be a városhoz ezen utcarész feltöltése és piac számára való kikövezése iránt. Hasonló indítványa van bent a polgármesternek is, ki ugyánezen utca északi oldalát akarja a házaktól a kocsiútig piac számára kiköveztetni. Mindkét indítványt a legközelebbi közgyűlésen tárgyalja a város képviselőtestülete.

— **Tartalmazhat-e az áruminta írásbeli közleményt?** Kereskedőink egy része az áruminta közleményben rendszerint és hibásan üzleti levelet helyez el, nem ismerve a posta szabályzatát, amely szerint az írásbeli közleménnyel ellátott áruminta közlemény jövedéki kihágást képez. A jövedéki kihágás miatt kifogásolt áruminta közlemény a továbbításban fennakadást szenved és eltekintve a feladóra kirótt 2 korona bírságtól és a levél díjától, már magának az árumintának visszaküldése is a fél érdekében hátrányos lehet és az ügylet esetleges megkötését is veszélyezteti. Levél vagy írásbeli közlemény tehát nem küldhető árumintában, mert ezzel állam jövedéki bevétele csorbulna. Az áruminta természetese és hivatása mégis megkívánja, hogy benne bizonyos feljegyzések engedessenek meg. A posta üzleti szabályzata, tekintettel ez áruminta fontos szerepére, meg engedi, hogy az áruminta kézzel írva tartalmazhatja a feladó nevét és társadalmi állását, a címzett nevét és lakását, a gyár vagy kereskedő jegyét, folyó számkokat továbbá megjegyzéseket, melyek az árkra, súlyra mértékre, kiterjedésre, készletre, az áruminta származására és természetének meghatározására vonatkoznak.

— **Köztársasági mozgalom Japánban.** Japánban a mikádó halála óta komoly forradalmi mozgalom indult meg az egész országban. A mozgalom élén radikálisok és szocialisták állanak, akik a kínai köztársaságokkal is szoros viszonyban vannak. A mozgalom résztvevői lázas munkát fejtenek ki s úgy látszik, hogy a forradalmi mozgalom nem fog sikert nélkül maradni. A rendőrség erősen üldözi a mozgalomban résztvevőket. Hogy a forradalom terjedésének útját vágják, új politikai pártot alakítottak, amelynek élén Katsura herceg, aki minisztersége

alatt a véres szocialista üldözéseket megkezdte Yamagata és Oyama által.

— **Több a férfi, mint a nő.** Eddig az volt az általános nézet, hogy a nők nagyobb számmal élnek a földön, mint a férfiak. Támogatta ezt a nézetet különösen az a körülmény, hogy Európában tényleg ez az eset áll fenn és régebben másutt még nem igen tartottak pontos népszámlálásokat. Most azonban már a világ összes országaiban meglehetősen pontos népszámlálásokat tartottak és az újabb eredmények határozottan rácafolnak a régebbi nézetre. A földön a legújabb becslések szerint mintegy 1700 millió ember lakik és ezek közül a nemi arányt 1038 millió embernél lehetett megállapítani. Európában 1000 férfira 1027 asszony, Afrikában 1045, Amerikában 964, Ázsiában 961 és ausztriában 937 jut. A legtöbb nő van Ugandában, ahol 1467 asszony jut 1000 férfira, a legkevesebb pedig Alaszkában, ahol csak 390 nő jut 1000 férfira. az átlagos számarány az egész földön pedig az, hogy minden 1000 férfira 990 nő jut.

— **Anyakönyvi hírek. Elhaltak.** Vékony Mihály 6 napos, Kovács György 56 éves. Kis Jakab Etel 5 hónapos. Török József 4 hónapos, Gaiger András 74 éves, Horváth Sándor 13 éves, Kis Péter 3 hónapos korában.

Tragédia az életből.

Nagyságos asszonyból utcai nő.

Rövid, négy soros hírből hozzák nyilvánosságra a fővárosi újságok, hogy Radics Erzsébet rendőri felügyelet alatt álló nő tegnap Budapesten, a Kisdiófa utcai lakásán szíven szúrta magát.

Az olvasó szeme elsiklik ezen a jelentéktelennek látszó híren, ó, hiszen annyi apró tragédia történik manapság. Ez az eset azonban kiemelkedik az öngyilkosok krónikájából, mert ez a négy soros hír egy, annak idején ismert urinó élettörténetéhez tesz pontot.

Mintegy két évvel ezelőtt feltűnt Szegeden egy magas szőke hölgy, akit leginkább a színész körökben lehetett látni. Nyárai Antal, a szegedi színház akkori kedvence komikus foglalkozott sokat az érdekes, mintegy harminc évesnek látszó hölgyvel, akit állítólag előakart készíteni a színházi pályára.

A szőke hölgynek igen érdekes múltja volt. A színtársulat több tagja elmesélte, hogy a szőke hölgyvel Pécsen ismerkedtek meg, ahol a férje előkelő ügyvéd volt. De elváltak, mert az ügyvéd rajtaesiepe netj — egy színésszel. Ez a nő volt leánynevével Radics Erzsébet.

Radics Erzsébet szegényebb sorsú szülőknél a gyermeke volt, mikor az a szerencse érte, hogy egy öregedő, jobb módú pécsi ügyvéd feleségül vette. A házasságot az első években nem zavarta meg semmi, később azonban mindinkább kezdtek sutogni, hogy a szép asszony megsalja a férjét. Az ügyvéd fülébe is eljutottak ezek a sutogások, míg egy alkalommal aztán megtörtént a tettenérés és az asszony éjjeli ponygolyóban menekült el férje dühe elől.

Az ügyvéd és a szép asszony barátja között pisztolypárbaj volt, azután megindult a válópör és az asszony elkerült Pécsről. Állítólag egy darabig a barátja tartotta ki, de mikor a volt ügyvédné Szegedre került, már az a támogatás is megszűnt.

Az Európa szálloda egyike erkélyes, a Klauzál-térre néző utcai szobájában lakott Radics Erzsébet. A szállodában csak annyit tudtak róla, hogy nehéz anyagi viszonyok között él. Többet tudott meg azonban a rendőrség. Azt, hogy a volt ügyvédnek nincs állása, keresete és barátokat tart, hogy a legszük-

ségesebb szállodai kiadásait fedezni tudja.

A szegedi rendőrség, mikor az asszony életviszonyairól értesült, felszólította, hogy szerezzen állást magának, vagy mutasson ki valami kereset forrást, különben nem maradhat a városban „rendőri felügyeletet igazoló lap” nélkül. Radics Erzsébet ekkor még nem volt anyyira a züllés utján, hogy kiváltsa a rendőrségi igazolványt és miután tisztességes kereset forrást nem tudott felmutatni, egy szép napon el-tűnt a városból.

Sokáig nem hallottak hirt Radics Erzsébetéről, a volt ügyvédnéről. — Mintegy három-négy hónapra eltávoztása után vastag levelet hozott a gosta Nyárai Antalnak Kecskemétről. Radics Erzsébet írta és egy szerep volt benne: Tisza Ilona szerepe az „Ocskai brigadéros” színműből. Kétségbeesett hangon írta a szerencsétlen nő, hogy nincs anyagi módja a színészi pályára menni, nem kell már a férfiaknak sem; elvirágzott, túl van a harminc éven és kénytelen volt kaszírni lenni egy kisebb kecskeméti kávéházban.

Ez volt az utolsó hír a kálváriát járó volt ügyvédnéről: Radics Erzsébetéről. Másfél esztendő múlt el azóta és hogy a szerencsétlen nőnek gyötrelmekben és szenvedésekben milyen gazdag másfél esztendő, erről szomorúan tanuskodik az a négy-soros rendőri krónika, amely most azt adja hírül, hogy Radics Erzsébet, mint már rendőri felügyelet álló nő szíven szurta magát.

KÖZGAZDASÁG.

A makói piacról.

Csökkennek az árak.

A budapesti gabonatőzsdén napok óta bizonyos lanyhaság tapasztalható az üzletben, mely az árak csekélyebb fokú esésében is megnyilvánult.

Ez az áresés nem maradt hatás nélkül a makói piacon sem. Érezhető volt már az előző alkalommal és ma még inkább.

Nagynak ugyan nem mondható az áresés, de mégis jelentékeny annál az oknál fogva, mert kereskedői körökben az a vélelem, hogy minél több gabona fele kerül a piacra, annál inkább várható még pár héten az áresés. Az árcsökkenést csak az gátolhatná meg, ha a budapesti malmok teljes üzemen volnának.

A mai hetipiac is a budapesti hatás alatt ilyen lanyhán indult meg Makón.

Áru volt, különösen nagy bőrségben. A kínálat tehát messze fölülmulta a keresletet. A kereskedők jobbra tartózkodtak a vásárlástól, így a buzának métermázsája 20 korona 60 fillérért kelt. Tehát itt az áresés a múlt hetipiaci árral szemben 40 fillér.

Árpában is nagy volt a felhozatal. Ennek métermázsája ma is 18 koronáért kelt.

Kukorica csak igen kevés volt és ennek dacára a terméknek az ára is esett néhány fillért mert métermázsája 19 koronáért kelt csak a piac végén kelt el egy-két tétel 20 koronáért.

Gyengült a vöröshagymának, de a fokhagymának az ára is. A vöröshagyma ma már nem kelt 6 korona 50 filléren felül. A fokhagymának métermázsájáért pedig nem fizettek többet 9 koronánál.

IRODALOM.

A Nyugat Ignotus, Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1912. évi augusztus hó 1-iki és 15-iki száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom: Szabó Dezső: Az „én” betegsége; Tristan Corbière. Szép Ernő: Versek. Ambrus Zoltán: Bozi Bandl kalandjai II. (Elbeszélés). Halász Imre: Bismarek és Andrassy (Politikai tanulmány) II. Két nagy autodidakta. Világos és Olmütz után. Gallovich Károly: Ramzesz leánya (Vers). Barta Lajos: Tragédiák a hátsó udvaron (Novella). Molnár Antal: Zene és zeneszerző. Ady Endre: Mikor Párisból hazajöttünk (Vers). Ignotus: A politika mögül. Faragó Miksa: Fejlődési válság. Figyelő: Stein Aurél: Halász Imréről. Somló Lili: Halász Imre areképe. Halász Gyula: Világ bajnokság. Elek Artur: Ambrus Zoltán: Mida Moderno. Nádas Sándor: Fushs Jenő. Fejér Lipót: Henry Poincaréről. Szabó Dezső: Fouillée. Szabó Dezső: Paul Fort. Lesznai Anna: Versokről s még inkább szavakról és írójukról. Karinthy Frigyes: Yvonne jégballat. Ady Endre: Nagy Endre fóruma. Laczkó Géza: Guillaume Huszár: L'influence de l'Espagne sur le théâtre français des XVIII-e et XIX-e siècles. Disputa: Ady Endre, Szabó Dezső. Főmunkatársak: Ambrus Zoltán, Babits Mihály, Halász Imre, Móricz Zsigmond, Osvát Ernő, Schöpflin Aladár. Szerkesztőség és kiadóhivatal IX. Lónyay utca 18. Szerkesztési órák délután 4-6 ig. Előfizetési ára: egy évre 24 korona, félévre 12 korona, egyes szám ára 1 korona 20 fillér. Megjelenik minden hónap 2 én és 6-án. Telefon 174-24. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

Regény.

Szerelem a sirig

vagy (122)

Két fiatal szív szomorú végzete.

MÁSODIK RÉSZ.

III.

Erőfeszítései, hogy elhárítson minden újabb találkozást Serraval Jeannel, hajótörést szenvedtek és nem tudta, mitevő legyen a veszély elhárítására, mely egyre fenyegetőbbé vált.

Nem volt ideje még csak gondolkodni sem fölőte, zavara dacára is kénytelen volt háziasszonyi teendői után látni.

Hamarosan kimosta kivörösödött szeméit, ruhát cserélt és lement az étterembe.

Divoire dolgozó szobájában megbeszélte ügyét Serravallal, a ki némely hasznos tanácsokat adott neki.

Alig fejezték be a pöriratok áttekintését, mikor a csengettyű asztalhoz szólította őket.

A szalonba mentek. Ez volt az egyetlen szoba, mely nem szenvedett átalakulást.

Simonne erélyesen ellene szegült, hogy férje felijjtások által elrontsa és megnyerte ügyét.

Jean kinos felindulással ismerte fel a megfakult régi kárpitozást, a XV. Lajos korabeli butorokat, a virággal rakott állványt s a nyitott hosszú zongorát.

Egy pillanatig abban az illúzióban ringatta magát, hogy itt mi-

sem változott s hogy az egykori napok virradnak ismét rá.

Zavara még inkább növekedett, mikor a feltáruult ajtón Simonne lépet be.

Divoirené szürke ruhában öltözve, ékszer nélkül — nagyon halvány arccal jelent meg, melyet csak egyszer látott nála, az nap, hogy ugyanezen a helyen, olyan kegyetlenül kiadta neki az utat.

A mint szemtől szemben találkoztak ebben a teremben, mely megőrizte egykori külsőjét, e közös emlék villant azt egyidejűleg az elméjükön s megketőztette kínos érzéseket.

Folyt. köv)

Nincs többé gyomorfajás!

A szabadalmazott

Kakukfűkeserű

házi, alig párszori használat után teljesen megszűntet mindenféle — még régi gyomorbajt is. Erősít, életet. A mámoros állapotot is megszünteti. Kellemes íze miatt, még a nők, sőt a gyermekek is szívesen veszik be. Számítalan hálaíratbizonyítja jóságát! Kapható Makón,

Sándor Zsigmond

Szegedi utcai gyógytárában.

Ára: kis üveg 80 fill, nagy üveg 2 korona.

Vigyázzunk a védjegyre, mely a kupakon és dugón áll.

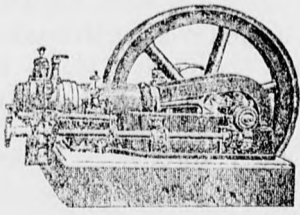
Aratásra és cséplésre

jó és olcsó pälinkák, kőbányai

sörök előnyös árban szerezhettek be:

Iritz Sámuel özv. cégnél..

Nyersolaj szivógáz diesel **MOTOROK** benzín és lokomobilok

Gyors szállítás. Kedvező fizetési feltételek. Messzemenő jótállás.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország legrégibb, legnagyobb motorgyára.

147 VEZÉRKÉPVISELŐ:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.

(Alkotmány-utca sarok.)

Aki eredeti KÖBÁNYAI gyári töltésű jó és

tiszta sört öhajt inni, forduljon Iritz Sámuel céghez

A „Makói Független Ujság” előfizetési ára vidékre:

Egész évre 14 Kor.

Félévre 7 Kor.

Negyedévre 3 K. 50 fill.

Iritz Sámuel özv. cég

ITAL ÁRJEGYZÉKE

különleges TELJESEN TISZTA

szeszmentes pälinkákról:

Valódi kék szilva literenkint	2.— K.
Valódi törköly	2.40 „
„ 5 éves kajszin barack	3.— „
„ 8 „ „ „	4.— „
„ 10 „ „ „	5.— „
„ 5 „ borpälinka	3.— „

A valódiságért a cég felelősséget vállal.

Cséplőgép eladás.

Egy jókarban s jelenleg működésben levő

cséplőgép

eladó. — Értekezhetni lehet: 647 Diós Péter tulajdonossal.

Méhészek!

Akik megbízható helyről, tiszta méhviaszból készült

mülépet

óhajtának beszerezni, forduljanak bizalommal szatmári Szabó István méhészetéhez Pankota. (Arad megye), mely méhészet amerikai hengerpréssel készített bármely méretű mülépnek kilóját csomagolva K. 5. 60-ért szállítja, amíg viaszkészlete ki nem fogy. 645

HARMONIKÁT

vehet legolcsóbban

Wagner a Hangszer-Király

országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában Budapest, József-körül 15. sz. Egy 3 váltós, Orgonahangu harmonika 10 korona. Kétsoros bécsi forma. Harmonika 20 kor.-tól feljebb. Fényképes árjegyzék ingyen

Erzsébet vigadó megnyitás!

A Lonovics-sugarútonegész nagyvárosi arányokban és díszszel létesített

Uj vendéglő és kerthelyiség

Állandóan a n. é. közönség rendelkezésére áll, hol is naponta kitünő cigányzene mellett a legjobb italok, meleg- és hideg ételek pontos és előzékeny kiszolgálás mellett folyton kaphatók. — A rendkívül díszes, nyitott óriási csarnok, bálak, népiünnepélyek, társas összejövetelek tartására igen alkalmas.

Fényes villanyvilágítás! Uj tekepálya!

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kéri — tisztelettel

ZOMBORY ÖDÖN, vendéglős.

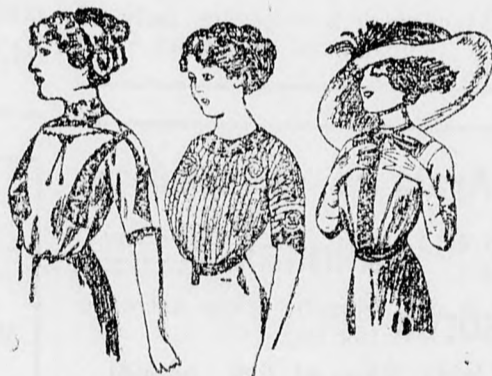
PÁRTOS E. ÉS TÁRSA MAKÓN.

Nyári ujdonságok verseny árai:

Lüszter felöltők	II. 12. K-tól	Női ingek	1.70 K-tól
Lüszter	I. 15. — „	Háló kabátok	1.80 „
Delén bluzok	3. — „	Női nadrágok	1. — „
Himzett „	3.90 „	Fűző védő	III. 1.20 „
Csipke „	5. — „	Fűző védő	II. 2.40 „
Párnák „	1.70 „	Fűző védő	I. 3. — „
Paplan lepedők	5. — „		

Szigoruan szabott árak!

Selyem,
Batiszt,
Schiffon és
Lüszter alsók!

Csecsemő kelengyék! Keresztelő párnák!

Fejkötők! Pique paplanok!

Tubarózsa-krém és az arcról kiütést, szeplőt és májfoltot a legbiztosabban elmulaszt. 1 tégely 1 korona. Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növesztését legjobban elősegíti!

1 tégely 1 korona. — Tubarózsa-hölgypor, 1 korona. — Tubarózsa-szappan, 50 fillér.

— Hajregenerátor, az őszülő hajnak visszaadja eredeti színét. — Salófor, kéz- és lábizzadást gyorsan megszüntet. 1 üveg 70 fill.

Mindenemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességekből nagy raktár.

TÓTH Kocchillia szőlőmoly és gyümölcs féregirtó anyag, egyszeri permetezéssel a molyt, petéit, álcáit és pilléit, azonkívül a gyümölcsösben garázdálkodó rovarokat és élősdieket tökéletesen elpusztítja!

Teljesen ÁRTALMATLAN úgy a növényzetre mint az emberi szervezetre! — Egy adag 400 négyszögöl területű szőlő bepermetezésére elegendő.

Kapható Makón és vidékén egyedül:

JENEI SZÉKELY LAJOS

gyógyszerész »Szent István«-téri gyógyszer-tárában

MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)

Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!

Telefon-szám: 127. Telefon-szám: 127.

„VARAZSFUVOLA.“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varazsfuvola“ rendkívül kellemes-20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Díszes kivitelben, kotta, fűzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wágner „Hangszer-Király“ országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító mőhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Király Lajos áruházában

a következő nyári árak a szezon előrehaladottsága miatt leszállított árban vásárolhatók:

Lüszter kabátok II koronától.	Schiffon	70
Mosó bluzok . . . 2.—	Jó mosó pongyola . . .	7.—
Szővet bluzok . . . 3.—	Aljak	5.—
Himzett batiszt . . . 3.50	Selyem alsók	8.—
Csipke 4.—	Schiffon	2.80
Himzett fűzővédő . . . 1.—		

Női ingek, háló kabátok, nadrágok, igen olcsón.

Leány lüszter ruhák!

Szabott ár!

Biztos sikert érhet el,

aki venni, bérelni, eladni, bérelni, bármit ismertté

tenni vagy értékesíteni akar a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

Nem szabad, dehogyan szabad...

stb. kuplékat, népdalokat, katona és cigányzenét élethűen játsza az eredeti „Eufon“ tölcsernékülű be-szélőgép, mely legújabb dupla kottával csak 40 korona

WÄGNER „Hangszer király“-

nál BUDAPEST, József-körút 15-1.

Használt kottákat becsérél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen.

Nyomdász-tanulók

felvétetnek lapunk nyomdájában.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.